

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Geografie
1.3 Departamentul	Geografie Umană și Turism
1.4 Domeniul de studii	Geografie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Geografie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	GEOGRAFIE CULTURALĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ.dr. Angelica Pușcaș						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	IV	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Op

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					6
Examinări					2
Alte activități ...					-
3.7 Total ore studiu individual	58				
3.8 Total ore pe semestru	100				
3.9 Numărul total de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Sunt utile cunoștințe de geografie fizică și geografie umană, cultură și civilizație, istorie, arheologie, filologie, antropologie și psihologie socială, etnografie, dar nu constituie condiții obligatorii pentru abordarea cursului.
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Continuitatea valorificării aplicative a cunoștințelor dobândite permite o parcurgere graduală a capitolelor, în strânsă relație cu evoluția cronologică și geografică a civilizațiilor umane.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală echipată cu calculatoare, conexiune la Internet, videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1 Completarea și structurarea cunoștințelor asupra relației om-societate-mediul prin introducerea variabilei culturale; • C2 Cunoașterea repartiției teritoriale a principalelor religii, arii lingvistice precum și a identităților culturale; • C 3 Înțelegerea și interpretarea cadrului și peisajului geografic ca o matrice culturală, potrivit cu: geneza, repartiția și dinamica ariilor culturale, cultura, viața socială și colectivitatea umană, relațiile dintre diferitele culturi, religia și varietatea culturală a locurilor religioase, cultura și organizarea societății, tranziția culturală și modernizarea, rolul tehnologiilor în raporturile grupurilor umane cu mediul, barierele culturale, contactul și conflictul social.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Abordarea integrată a elementelor structurate în ansambluri geosistemice și aprofundarea procedurilor de <i>cercetare geografică operațională interdisciplinară</i>. • CT2 Cunoașterea metodelor de lucru folosite în analiza potențialului uman, inclusiv a tehnicilor bazate pe utilizarea calculatorului. • CT3 Formarea abilităților necesare cooperării multidisciplinare, comunicării și edificării de relații parteneriale fundamentate pe aplicarea cunoștințelor însușite și dezvoltarea raționamentelor științifice transdisciplinare. • CT4 Capacitatea de a crea tipare umane tolerante conciliante, echilibrate, capabile să surmonteze stări conflictuale, dezechilibre economice, stări de risc social, mentalități rasiste. Singura cale: respectul pentru cultura aproapelui tău, dezgolită de orice tip de prejudecată.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul își propune descifrarea unui proces fundamental: eliberarea prin cultură • Însușirea bazei operaționale necesare în utilizarea metodelor și tehnicilor de investigare a domeniului geografic și al antropologiei culturale
7.2 Obiectele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Inițierea studenților în analiza și interpretarea relațiilor sociale și teritoriale, în contextul evoluției istorice a culturilor și civilizațiilor, individualizate la nivel universal, prin prisma conexiunilor relaționale: <i>analize tipologice, structurarea și dinamica specificității ansamblurilor culturale</i> la nivel teritorial și planetar. • Familiarizarea studenților cu coordonatele practic-aplicative actuale ale activității geografice, care au ca finalitate elaborarea cunoașterea a valorilor culturale universale și a celor specifice fiecărei culturi. • Aplicarea metodelor moderne de investigare a ansamblurilor geo-culturale în vederea eliminării/reducerii disfuncțiilor și stărilor critice care afectează structurile antro-po-culturale și de elaborare a strategiilor axate pe cunoașterea, integrarea, protecția/conservarea/tolerarea lor. • Formarea abilităților de comunicare și de operaționalizare a cunoștințelor însușite pentru diseminarea lor în rândul populației.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Cea dintâi „lege” a existențialismului universal: sincretismul om-Pământ. De la omul preistoric la omul modern. Incursiuni în evoluție prin magie, religie, filozofie, știință.</p> <p>1.1. Cultura și Civilizația epocilor preistorice. Aspecte generale și repere cronologice.</p> <p>1.2. Bărbatul și femeia, sau despre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea combinată cu metode activ-participative 	2 ore

<p>complementaritatea gândirii emoțional-rațională.</p> <p>1.3. Cultul morților. Superstiții și credințe – etapa embrionară a marilor religii.</p> <p>1.4. Știință, tehnologie, futurism... Valori <i>sine qua non</i> de re poziționare a omului nou (premodern)</p>		
<p>2. Despre „semiotica” cosmogonică: Semne, Simboluri, Mituri</p> <p>2.1. Interpretări universale ale „facerii lumii” (Pământului)</p> <p>2.2. Primatul cuvântului și revelația divină la popoarele cărților.</p> <p>2.3. Ipoataze ale zeității mame (Pământ): mitul jertfei, ritualuri de fertilitate și apotropaice.</p> <p>2.4. Separări și agregări simbolice pe harta civilizațiilor nomade și/sau sedentare.</p> <p>2.5. Centrul și axul lumii. Investirea și recunoașterea prin semne a dimensiunilor universului.</p> <p>2.6. Starea de ordine. Registre transcendente. Mediatorii elementari (foc, aer, apă); Mediatorii Cosmici; Vectorii Tereștri; Vectorii Telurici</p>	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea interactivă • modelarea • exemplificarea 	2 ore
<p>3. Între Orient și Occident – Studiu de antropologie cultural religioasă.</p> <p>3.1. Religii-universale și locale. De la credințe și filosofii majore la superstiții, cutume și ritualuri.</p> <p>3.2. Animism, șamanism, credințe tribale... factori fundamentali în prezervarea nealterată a identităților de neam și obște.</p> <p>3.3. Iudaism și islamism „actori” primordiali de fluidizare și resuscitare a valorilor clasice universale.</p> <p>3.4. „Țara Soarelui Răsare”: un diapazon al religiilor în rezonanțe armonice.</p> <p>3.5. Ortodoxism și moștenire cultural-bizantină (arhitectură, muzică, iconografie, dogme)</p> <p>3.6. Reforma și progresul economic.</p> <p>3.7. Arhitectura religioasă arabă. O desăvârșire matematică a esteticii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • problematizarea • prelegere orală cu secțiuni interactive 	4 ore
<p>4. Cale spre renaștere: de la valorile superioare ale civilizațiilor antice – prin „viscerele” evului mediu</p> <p>4.1. Reevaluarea valorilor centrale: omul, științele, artele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • observarea sistematică și independentă • instruirea programată 	2 ore
<p>5. Arhetipuri umane. Probleme de imagologie etnică.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • folosirea aplicațiilor soft specializate • prelegere orală cu secțiuni interactive 	2 ore
<p>6. Percepții asupra rolului femeii în societate. O diagnoză asupra calității vieții</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analiza comparativă • investigația în comun 	2 ore

7. Spațiul balcanic. Ilustrate etnografice. Stratigrafie etnică, multiculturalism și accente fundamentaliste. Studiu de caz: AROMÂNII	<ul style="list-style-type: none"> • prelegere orală cu secțiuni interactive • conversația euristică • explicația 	<p style="text-align: center;">2 ore</p>
8. „Homo universalis”. Dimitrie Cantemir, geniul care și-a depășit secolul	<ul style="list-style-type: none"> • prelegere orală cu secțiuni interactive • dezbateră • conversația euristică 	<p style="text-align: center;">2 ore</p>
9. O ierarhie spațio-temporală a geospațiului românesc de locuire. Identități culturale – geografii mentale. Peisaje spirituale; obiceiuri, cutume, percepții, mentalități induse. 9.1. Rolul „țărilor” și al multiculturalității în nuanțarea prin diversitate a câmpului etno-cultural. 9.2. Conștiința de a ști cine suntem. Incursiuni în lumea ritualurilor precreștine și creștine. 9.3. Revitalizarea patrimoniului spiritual prin memorie și istorie orală. 9.4. Aportul intelectualității maghiare și evreiești în studiul și prezervarea toposului românesc	<ul style="list-style-type: none"> • metode didactice activ-participative (studiu de caz, discuții interactive, investigații în comun) 	<p style="text-align: center;">2 ore</p>
10. Brâncuși. De la stâlpii de pridvor, în avangarda artei moderne. 10.1. Călătorii inițiatice 10.2. Paradoxul Rodin 10.3. Maturitatea artistică. Împlinirea artistică și zburcimea omului	<ul style="list-style-type: none"> • dezbateră • conversația euristică 	<p style="text-align: center;">2 ore</p>
11. Despre cultura conviețuirii	<ul style="list-style-type: none"> • dezbateră • conversația euristică 	<p style="text-align: center;">2 ore</p>
Bibliografie [1] S. Al-George, <i>Arhaic și universal. India în conștiința culturală românească</i> Ed. Herald, București; [2] G. Annoscia, <i>Enciclopedia religiilor (Zen, Idualism, Islam, Creștinism, Voodoo, Secte, Buddhism, Secularizare, New Age)</i> , Ed. Pro Editură și Tipografie, București (2002) [3] L. Benoist <i>Semne, simboluri și mituri</i> . Ed. Humanitas, București (1995) [4] V. Bodocan, <i>Geografie politică</i> , Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca (1998) [5] H. Corbin <i>Istoria filosofiei islamice</i> Ed. Herald, București (2005) [6] Djuvara, N., <i>Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne</i> , Ed. Humanitas, București (2006) [7] Djuvara, N., <i>Civilizații și tipare istorice. Un studiu comparat al civilizațiilor</i> , Ed. Humanitas, București (2006) [8] Djuvara, N., <i>Thocomenius – Negru-Vodă. Un voievod de origine Cumană la începuturile Țării Românești</i> , Ed. Humanitas, București (2007) [9] O. Drâmba, <i>Istoria culturii și civilizației, vol. I--X – Ediție definitivă</i> , Ed. Westfolia, Ed. Saeculum. I.O., București (1992) [10] G. Dugat <i>Histoire des orientalistes de l'Europe du 12e au 19e siècle</i> , I. Elibron Classics (2005) [11] A. Durant, V. Durant, <i>Civilizații istorice (vol. I - XVII)</i> , Ed. Prietenii cărții, București (2002-2007) [12] M. Eliade, <i>Tratat de istorie a religiilor</i> , Ed. Humanitas, București (2007) [13] I. Geiss, <i>Istoria lumii din preistorie până în anul 2000</i> , Ed. All Educational, București (2000) [14] M. R. Hayoun, <i>O istorie intelectuală a iudaismului. Luminile de la Cordoba la Berlin, vol I - II</i> ,		

Ed. Hasefer, București (1998-1999)

[15]. O Ivancu, *Identitate culturală și mental colectiv românesc în postcomunism (1990-2007) – imagini, mituri, percepții, re poziționări* – ED. EIKON, Cluj-Napoca (2013)

[16] P. Johnson, *O istorie a evreilor*, Ed. Hasefer, București (2005)

[17] M. Kaplan *Bizanț* Ed. Nemira, București (2010)

[18] A. Naum *Istoria artei. De la începutul creștinismului până în secolul al XIX-lea* Ed. Paideia, București (2000)

[19] Alain Libera *Țindirea Evului Mediu* Ed. Amarcord, Timișoara (2000)

[20] Irina Nicolau *Haide, bre! Incursiune subiectivă în lumea aromânilor*. Ed. Ars Docendi; București (2001)

[21] J. I. Niemirower, *Iudaismul*, Ed. Hasefer, București (2005)

[22] M. Olinescu *Mitologie românească* Ed. Seculum Vizual. București (2008)

[23] O. Pecican, *Originile istorice ale regionalismului românesc, vol II*, Ed. Etnograph, Cluj-Napoca (2003)

[24] O. Pecican, *Între cruciați și tătari*, Ed. Limes, Cluj-Napoca (2006)

[25] O. Pecican, *Troia, Veneția, Roma*, Ed. Euro Press Group, București (2007)

[26] H. Pirenne, *Orașele Evului Mediu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca (2000)

[27] Angelica Pușcaș, *Vitralii. Incursiuni în istoria și cultura turismului urban premodern*, Ed. Ecclatant, Cluj-Napoca (2008)

[28] Angelica Pușcaș, *Ascultări din lumea satului. Introducere în etnografie*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca (2009)

[29] Angelica Pușcaș, *Din istoria culturii și civilizației* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca (2010)

[30] Andrea Riccardi, *Despre civilizația conviețuirii*, Ed. Humanitas, București (2008)

[31] G. Rusu Togan, *Dimensiuni ale imaginarului popular. – dezordini, temeri, închipuiri* - Fundația Culturală Libra, București (2009)

[32] Magda Stan, C. Vornica, *Istoria lumii pentru toți, Antichitatea*, Ed. Niculescu, București (2007)

[33] A. Van Gennep *Riturile de trecere* Ed. Polirom, Iași (1996)

[34] V. Vasile *Istoria muzicii bizantine și evoluția în spiritualitatea românească* Ed. Interpret SRL, București (1996)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate.
- Din analiza opiniilor formulate de angajatori privind atributele preferențiale ale formației de specialiști a rezultat un grad ridicat de apreciere a profesionalismului acestora, ceea ce confirmă faptul că, structura și conținutul curriculei educaționale construite pentru acest program de studii sunt corecte, cuprinzătoare și eficiente.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Cultură în Transilvania. Muzeul etnografic Cluj-Napoca. Parcul etnografic Romulus Vuia	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • explicația • observația 	4 ore
2. Aplicație în teren: Bucovina și/sau Complexul Etnografic Astra, Dumbrava Sibiului	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea • problematizarea • investigația în comun 	Durată necuantificată (mai mult de 2 ore)
3. Problema integrării culturale	<ul style="list-style-type: none"> • folosirea aplicațiilor soft specializate 	4 ore

	<ul style="list-style-type: none"> • modelarea • lucrul în grup organizat 	
4. Geospațiul românesc de locuire. Identități culturale	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • studiul de caz • brainstorming • observația dirijată 	2 ore
Bibliografie <ol style="list-style-type: none"> 1. I.C. Bucur, Ioana-Raluca Andrei, <i>Abecedar și dicționar etnografic</i>, Ed. "Astra Museum", Sibiu (2007) 2. V. Butură, <i>Etnografia poporului român</i>, Ed. Dacia, Cluj-Napoca (1978) 3. P. D. Idu, <i>Om și natură în carpații Maramureșului și Bucovinei. Viața pastorală</i>, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca (1999) 4. I. M. Mihăilescu, <i>Satul românesc</i>, Ed. Academiei Române, București (1985) 5. H.H. Stahl, <i>Contribuții la studiul satelor devălmașe românești. Vol. I, II, III</i>, Ed. Academiei Române, București (1958, 1959, 1965) 6. R. Vuia, Simona Munteanu, <i>Studii de etnografie și folclor, vol. I, II</i>, Ed. Minerva, București (1975, 1980) 		

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • verificarea gradului de sistematizare și utilizare a noțiunilor însușite • coerența logică și forța argumentativă • gradul de asimilare a terminologiei de specialitate • aspectele atitudinale: interesul pentru studiu individual 	Evaluare secvențială (orală) în timpul semestrului: <ul style="list-style-type: none"> - expunerea liberă - conversația de evaluare - chestionarea orală 	25%
		Evaluare scrisă/orală (finală) în sesiunea de examene: <ul style="list-style-type: none"> - testare sumativă 	40%
		Participarea activă la cursuri	10%
10.5 Seminar/ laborator	<ul style="list-style-type: none"> • capacitatea de aplicare în practică • capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate • criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitatea, interesul pentru studiu individual 	Prezentare temă de seminar, elaborare și realizare miniproiect de cercetare	25%
10.5 Standard minim de performanță <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea aspectelor teoretice și metodologice de bază ale cursului de Geografie Culturală (concepțe, principii, metode, mijloace, indicatori, date și informații) în scopul inventarierii, ierarhizării și diferențierii tipurilor variate de resurse culturale. 			

Data completării
25.05.2020

Semnătura titularului de curs
Lect. univ.dr. Angelica Pușcaș

Semnătura titularului de seminar
Lect. univ.dr. Angelica Pușcaș

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament